



# Doradztwo Wykluczenie Społeczne



**Projekt partnerski  
„Narzędzia wspierające osoby wykluczone społecznie”**

**Program „Uczenie się przez całe życie” Leonardo da Vinci**

**Partnership project  
“Tools to support client’s self-reliance”**

**Lifelong Learning Programme Leonardo da Vinci**

**Konsultasjon  
Sosial Ekskludering**

**Consulting  
Social Exclusion**

**Συμβουλευτική  
Κοινωνικός  
Αποκλεισμός**



**Østfold fylkeskommune**



Wojewódzki Urząd Pracy  
w Katowicach



Program „Uczenie się przez całe życie”  
Leonardo da Vinci

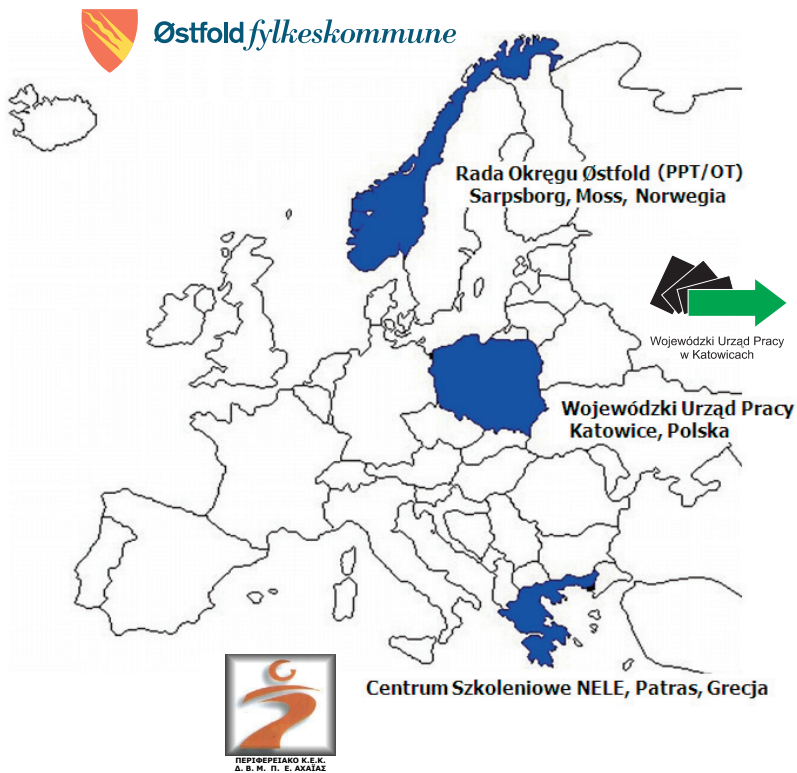


DG Edukacja i Kultura

Program „Uczenie się przez całe życie”

**Leonardo da Vinci**

---





Centrum Szkoleniowe  
NELE  
Koordynator

Aftokratoros Theodosiou 16, 26 333  
Patras, Grecja  
Numer telefonu: +30 2610 330252,  
+30 2610 330273  
Numer fax: +30 2610 323336  
Adres e-mail: [nelekek-ax@otenet.gr](mailto:nelekek-ax@otenet.gr)  
<http://kek.pde.gov.gr>

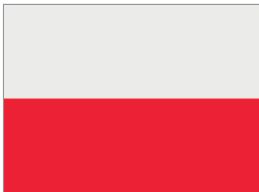
Osoba kontaktowa:  
Kyriaki Vamvaka – Christodouloupoulou  
Adres e-mail: [vamvaka@sch.gr](mailto:vamvaka@sch.gr)



Rada Okręgu Østfold  
(PPT/OT)  
Partner

Postboks 220, 1702 Sarpsborg, Norwegia  
Numer telefonu: +47 69844110  
Numer fax: +47 69844119  
Postboks 162, 1501 Moss, Norwegia  
Numer telefonu: + 47 69241620  
Numer fax: + 47 90112805  
<http://www.ostfold-f.kommune.no>

Osoba kontaktowa: Elsa Bjørkholm, Lise Wensberg  
Adres e-mail: [elsbjo@ostfoldfk.no](mailto:elsbjo@ostfoldfk.no),  
[liswen@ostfoldfk.no](mailto:liswen@ostfoldfk.no)



Wojewódzki Urząd Pracy  
w Katowicach  
Partner

Kościuszki 30, 40-048 Katowice, Polska  
Numer telefonu: +48 32 7573360 ,  
+ 48 32 757 3301  
Numer fax + 48 32 757 3362  
Adres e-mail: [wup@wup-katowice.pl](mailto:wup@wup-katowice.pl)  
<http://www.wup-katowice.pl>

Osoba kontaktowa: Ilona Wiącek  
Adres e-mail: [iwiacek@wup-katowice.pl](mailto:iwiacek@wup-katowice.pl)



## NELE – Centrum Szkoleń dla obszaru prefektury Achaia w Grecji

Działające na obszarze prefektury Achaia Centrum Szkoleniowe NELE jest popularną instytucją szkoleniową powołaną do życia tuż po zakończeniu II wojny światowej w celu zwalczania zjawiska analfabetyzmu wśród dorosłych. Od 1996 roku NELE podlega władzom prefektury Achaia oraz Generalnemu Sekretariatowi Kształcenia Ustawicznego w Ministerstwie Edukacji.

W świetle prawa z 1985 roku, NELE realizowało zadania w zakresie edukacji pozaszkolnej, organizując szkolenia przeznaczone dla osób dorosłych, niezależnie od ich wieku, płci czy poziomu wykształcenia. Nadrzędnym celem instytucji był rozwój osobowości osób szkolonych, a także ich aktywne uczestnictwo w życiu społecznym i kulturalnym regionu.

Obecnie, poza ofertą skierowanych dla osób dorosłych szkoleń zawodowych, NELE realizuje projekty dedykowane wszystkim mieszkańcom regionu i dotyczące następujących obszarów tematycznych: zarządzanie firmą i ekonomia, informatyka – kształcenie na odległość, sztuka, kultura i sport, edukacja środowiskowa, zdrowie i usługi społeczne, turystyka i usługi, rolnictwo, technika i transport, pedagogika, obsługa gastronomiczna, tańce ludowe, pierwsza pomoc, wytwarzanie win.

Centrum kieruje swe usługi dla bezrobotnych osób dorosłych, pracujących dorosłych, osób dorosłych ze specjalnymi potrzebami, a także grup społecznie wykluczonych: imigrantów, więźniów, osób narodowości romskiej, samotnych rodziców, etc.

### **NELE prowadzi działalność w oparciu o następujące założenia:**

- wszyscy mieszkańcy powinni mieć dostęp do kształcenia ustawicznego,
- edukacja szkolna i kształcenie dorosłych stanowią część ustawicznego kształcenia zawodowego i wzajemnie się uzupełniają,
- każda osoba dorosła, niezależnie od rasy, płci, pochodzenia społecznego czy warunków ekonomicznych, powinna mieć takie same prawa w zakresie dostępu do edukacji i kształcenia zawodowego,
- stosowane metody nauczania uwzględniają współpracę pomiędzy szkolącym i szkolonym, a podstawą procesu nauczania jest równość i solidarność,
- należy przeciwdziałać wszelkim nierównościami edukacyjnym wynikającym z pochodzenia społecznego i warunków ekonomicznych.



NELE posiada trzy budynki na obszarze prefektury Achaia, zlokalizowane w następujących miejscach:

1. Mieście Patras, gdzie znajduje się zajmująca powierzchnię około 500 m<sup>2</sup> siedziba główna organizacji, posiadająca 2 sale wykładowe, bibliotekę, 8 sal (mieszczących 188 osób) przeznaczonych do celów edukacyjnych, 4 w pełni wyposażone laboratoria komputerowe, świetlicę oraz laboratorium fotograficzne umożliwiające wywoływanie zdjęć czarno-białych; wszystkie w/w pomieszczenia przystosowane są dla osób niepełnosprawnych.
2. Mieście Aigio, gdzie zajmuje lokal o powierzchni około 151 m<sup>2</sup>, posiadający laboratorium komputerowe, jedną salę wykładową oraz bibliotekę.
3. Wsi Agiovlasitika, gdzie zajmuje lokal o powierzchni około 157 m<sup>2</sup>, z jednym laboratorium komputerowym, jedną salą wykładową oraz biblioteką.

W poszczególnych lokalizacjach działa biuro poradnictwa imigracyjnego, utworzone w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.



Prefektura Achaia należy do regionu Grecji Zachodniej, w skład którego wchodzi także prefektura Ilia oraz Etoloakarnania

## Rada Okręgu Østfold – usługa psychologiczna i edukacyjna dla szkół (PPT) oraz tzw. usługi follow-up (OT), Norwegia

Terytorium Norwegii podzielone jest na 19 okręgów, wśród których znajduje się Østfold, położony w południowo-wschodniej części kraju. Okręg zamieszkuje 265 tysięcy mieszkańców, którzy stanowią 5,6% populacji Norwegii. Pod względem powierzchni, okręg ten zajmuje obszar odpowiadający 1,3% całkowitej powierzchni Norwegii.

Rada Okręgu świadczy usługi o zasięgu ogólnookręgowym, których zakres przekracza możliwości poszczególnych gmin. W stanowiącej



najwyższy organ władzy okręgowej Radzie zasiadają politycy wybierani w demokratycznych wyborach. Decydują oni o sposobach wydawania funduszy Rady, a ich decyzje są wiążące dla organów niższego szczebla administracji. Rada Okręgu Østfold jest inicjatorem i dostawcą wielu usług o charakterze publicznym oraz organizatorem pomocy społecznej dla mieszkańców okręgu. Rada odgrywa wiodącą rolę w rozwoju regionu i partnerstwie regionalnym, przyczyniając się w szczególności do rozwoju komunikacji, infrastruktury, przedsiębiorczości, propagowania inicjatyw kulturalnych i ochrony dziedzictwa kulturowego oraz promocji zdrowia w Østfold. Władzom Okręgu podlega około 2500 pracowników zatrudnionych w rozsianych po całym okręgu wydziałach, poradniach i szkołach, 11 szkół średnich i 1 uniwersytet ludowy, 22 przychodnie stomatologiczne, okręgowa biblioteka, teatr oraz okręgowe biuro wycieczek kulturowych. Ponadto, władze okręgu Østfold zarządzają około 1000 kilometrami dróg okręgowych, budynkami o łącznej powierzchni około 250 000 metrów kwadratowych oraz transportem publicznym, z którego usług korzysta codziennie między innymi 13 000 uczniów.

Jednym z głównych zadań Rady Okręgu Østfold jest obsługa szkół średnich, których w Østfold jest 11. Naukę odbywa w nich około 10 000 uczniów, którzy mają do wyboru 3 programy ogólnokształcące oraz 9 programów kształcenia zawodowego. W ramach systemu szkolnictwa średniego uczniowie odbywają obowiązkowe praktyki zawodowe. Pierwsze dwa lata nauki odbywają się w szkole, podczas gdy trzeci, ostatni rok ma charakter specjalizacyjny – wiedzę zdobywa się w trakcie praktyk realizowanych w miejscu pracy. W przypadku niewystarczającej liczby miejsc, w których uczniowie mogliby odbyć praktyki zawodowe, władze okręgowe zobowiązane są do zorganizowania stosownych praktyk w szkole w ramach wspomnianego trzeciego roku nauki. Młodym absolwentom szkół podstawowych i gimnazjalnych przysługuje prawo do kontynuowania nauki w trybie dziennym przez okres trzech lat w szkołach średnich. Z prawa tego absolwenci powinni skorzystać w ciągu pięciu lat od momentu ukończenia szkoły podstawowej lub gimnazjalnej lub w ciągu sześciu lat w przypadku nauki w całości lub częściowo realizowanej w instytucji szkoleniowej. Kandydaci mają prawo do podjęcia nauki na jednym z trzech wybranych rocznych kursów podstawowych oraz kolejnych dwóch lat nauki na podbudowie wspomnianego kursu podstawowego.



Usługa psychologiczna i edukacyjna (PPT) oraz tzw. usługa follow-up (OT) w Østfold zostały powołane do życia w roku 1992. Każda gmina i okręg w Norwegii mają obowiązek świadczenia usług edukacyjnych i psychologicznych na rzecz uczniów i studentów.

W okręgu Østfold usługi PPT polegające na poradnictwie psychologicznym i edukacyjnym dostępne są dla wszystkich uczniów szkół średnich, z kolei usługa OT dedykowana jest młodzieży, która z różnych względów nie kontynuuje nauki w szkole średniej. Według obowiązującego prawa – Ustawa o Edukacji, władze okręgu są zobowiązane do świadczenia usługi follow-up młodzieży, której przysługuje prawo do uczestnictwa w szkoleniach. Młodzież ta nie kształci się w systemie edukacyjnym lub jest bezrobotna. Ponadto, obowiązkiem władz okręgowych jest świadczenie indywidualnego doradztwa na rzecz młodych ludzi, którzy utracili prawo do kształcenia ze względu na nieodpowiednie zachowanie.

Zarówno PPT jak i OT realizują swe zadania w oparciu o Ustawę o Edukacji. W okręgu Østfold ściśle ze sobą współpracują, mają wspólną siedzibę i wspólnie opracowały dokument, który szczegółowo określa zakres realizowanych przez nie zadań i świadczonych usług. PPT i OT różnią się jednak pod względem grupy docelowej. Podczas gdy usługi PPT skierowane są do posiadającej specjalne potrzeby i problemy (wynikające z trudności w nauce, sytuacji socjalnej lub rodzinnej) młodzieży odbywającej naukę w szkole, OT realizuje swe zadania na rzecz młodzieży nieuczęszczającej do szkół, tj. osób, które rzuciły szkołę oraz tych, które nauki nie podjęły.

## Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach (WUP w Katowicach), Polska

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, powołany w roku 2000, jest jednostką organizacyjną samorządu województwa śląskiego realizującą zadania w zakresie kreowania polityki rynku pracy, inicjowania i wspierania działań promujących i stymulujących rozwój rynku pracy w województwie śląskim. Działania podejmowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach są regulowane Ustawą z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. nr 69, poz. 415 z 2008r. z późn.zm). Terenem działania Urzędu jest woj. śląskie.

Podstawowe działania jakich podejmuje się Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach dotyczą wykonywania zadań samorządu województwa w zakresie promocji zatrudnienia i aktywizacji rynku pracy, opracowywania analiz i danych statystycznych odnoszących się do regionalnego rynku pracy, tworzenia programów regionalnych będących podstawą do szeroko rozumianej strategii na rzecz rozwoju województwa oraz określających kierunki rozwoju regionalnej polityki społecznej.

Kluczowym zadaniem realizowanym przez Urząd jest promocja zatrudnienia, podejmowanie działań na rzecz redukcji skutków bezrobocia, stymulowanie aktywizacji zawodowej w celu osiągnięcia wysokich wskaźników zatrudnienia, aktywność na rzecz rozwoju zasobów ludzkich, wysokiej jakości pracy oraz wspieranie społecznej inkluzji.

Do naszych zadań należy m.in. organizowanie zagranicznego pośrednictwa pracy, świadczenie usług poradnictwa i informacji zawodowej, koordynowanie działań w zakresie kształcenia ustawicznego i szkolenia osób bezrobotnych oraz poszukujących pracy, opracowywanie analiz i statystyk dotyczących regionalnego rynku pracy.

Jesteśmy również organizatorem i inicjatorem regionalnych i lokalnych programów, które mają na celu tworzenie nowych miejsc pracy oraz łagodzenie negatywnych skutków bezrobocia. Rokrocznie organizujemy wiele przedsięwzięć, jak chociażby konferencje, seminaria czy największe w regionie targi pracy. Przedsięwzięcia te promują nie tylko pozytywne aspekty – jak mobilność czy aktywność zawodową, ale poruszają również newralgiczne kwestie związane z rynkiem pracy, przykładowo problemy osób defaworyzowanych społecznie.

Istotnym elementem działalności Urzędu jest wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego w woj. śląskim. W sposób kompleksowy zajmujemy

się częścią komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – począwszy od kampanii promocyjnych, przez nabór wniosków o dofinansowanie projektów, ich ocenę formalną i merytoryczną, aż do realizacji płatności.

W ramach Urzędu funkcjonują również dwie Filie z siedzibami w Białymostku i w Częstochowie. Wydziały Urzędu: Biuro Promocji Zatrudnienia, Centrum Metodyczne Poradnictwa Zawodowego, Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej, Obserwatorium Rynku Pracy, Wydział Obsługi Projektów EFS, Wydział Naboru Projektów i Monitorowania EFS, Wydział Programów Rynku Pracy.



Województwo Śląskie jest położone na południu Polski.  
Na powierzchni 12 333 km<sup>2</sup> mieszka 4 640 700 mieszkańców.\*  
Jest to najgęściej zaludniony region w Polsce.

\* Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2010, Urząd Statystyczny w Katowicach

## Podsumowanie projektu

Głównym celem projektu było pozyskanie szczegółowej wiedzy na temat funkcjonowania systemu szeroko rozumianych usług społecznych w Grecji, Norwegii i Polski świadczonych przez partnerów projektu na rzecz osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego oraz wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk ze szczególnym uwzględnieniem następujących zagadnień:

- metody skierowane na wspieranie niezależności i odpowiedzialności osób zagrożonych społeczną ekskluzją,
- zindywidualizowane metody rozwiązywania specyficznych problemów konkretnej osoby,
- współpraca uczestniczących organizacji z innymi instytucjami zajmującymi się rozwiązywaniem wyżej wymienionych problemów.

Organizacje biorące udział w projekcie realizują swe zadania i świadczą usługi na rzecz podobnych grup docelowych, tj. osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego (np. długotrwale bezrobotnych, bezrobotnych z niskimi kwalifikacjami, osób starszych, młodych osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji lub nawyku pracy, rodzin o niskich dochodach, osób niepełnosprawnych, imigrantów). Podejmowane działania zmierzają do podniesienia poziomu motywacji, poprawy wykształcenia i zwiększenia zawodowej aktywności oraz niezależności w/w osób.

W trakcie realizacji projektu grupa partnerska miała okazję do zaprezentowania metod wykorzystywanych w codziennej pracy przez specjalistów zatrudnionych w organizacjach partnerów projektu. Ponadto, projekt umożliwił wymianę doświadczeń oraz zdobycie wiedzy na temat rozwiązań wdrażanych w innych krajach Europy. Uczestnicy zapoznali się także z różnymi działaniami wspierającymi niezależność, metodami pracy nad rozwiązywaniem specyficznych problemów konkretnych osób oraz zagadnieniem współpracy z innymi organizacjami działającymi na rzecz grupy docelowej.

W ramach trwającej dwa lata (2009-2011) współpracy grupa partnerska zorganizowała pięć wizyt: dwukrotnie w greckim mieście Patras (w dniach 8-12 stycznia 2010r. oraz 20-23 lipca 2011r.), w norweskim Moss (w dniach 13-19 czerwca 2010r.) oraz w Katowicach (26-30 września 2010r. oraz 17-20 kwietnia 2011r.).



## NELE – Centrum Szkoleń dla obszaru prefektury Achaia w Grecji

Główne etapy wyboru beneficjentów:

- A. Kontakt z beneficjentem
- B. Wybór – ocena beneficjentów

**A. Kontakt z beneficjentem za pośrednictwem publicznych służby zatrudnienia (PSZ).** Publiczne służby zatrudnienia biorą pod uwagę następujące kryteria: wiek, okres bezrobocia, poziom znajomości języka greckiego oraz specjalne potrzeby grupy docelowej. W ramach tego etapu wyróżniamy następujące fazy:

**A.1. Bezpośredni kontakt Centrum Promocji Zatrudnienia (ΚΠΑ) z NELE.** Centrum Promocji Zatrudnienia (ΚΠΑ) wskazuje osobę bezrobotną, wobec której zastosowano uprzednio procedurę spersonalizowanej interwencji. Procedura ta polega na wypełnieniu Formularza Spersonalizowanej Interwencji dla tzw. Grup Podwyższonego Ryzyka, tj. szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, zawierającego dane osobowe osoby bezrobotnej, jej pochodzenie społeczne oraz raport z realizacji wybranych działań. W oparciu o zebrane dane, w tym charakterystykę, potrzeby, przewidywaną zdolność do integracji na rynku pracy oraz preferencje osoby bezrobotnej, doradca z Urzędu ds. Zatrudnienia (OAED) sporządza Indywidualny Plan Działania. Osoby bezrobotne ze wspomnianych grup podwyższonego ryzyka, u których stwierdza się konieczność wstępnego szkolenia (w szczególności nauki języka greckiego) kierowane są przez doradców OAED do Centrum Szkoleniowego NELE, które realizuje działania w tym zakresie.

**A.2. Indywidualizowane wsparcie.** System oceny i wyboru beneficjentów stosowany przez naszą organizację wobec indywidualnych osób bezrobotnych jest określony przez publiczne służby zatrudnienia w oparciu o program indywidualnego wsparcia dla każdej osoby szkolonej.

Po uzyskaniu zgody na realizację programów w zakresie nauczania osób bezrobotnych języka greckiego, na miesiąc przed ich rozpoczęciem NELE-KEK przeprowadza następujące procedury oraz działania związane z publikacją informacji na temat planowanego programu oraz naborem kandydatów-beneficjentów: (1) ogłasza zamiar realizo-



wania danego programu, (2) przedstawia harmonogram realizacji stosownemu organowi nadzoru nad wdrażaniem działań współfinansowanych z EFS w Ministerstwie Pracy oraz urzędowi pracy właściwemu dla miejsca realizacji danego programu. Na podstawie tych działań OAED, kierując się ustalonymi kryteriami dokonuje wyboru osób bezrobotnych obojga płci, które wezmą udział w konkretnym programie.

NELE-KEK uzyskuje od stosownego urzędu pracy (precyzyjniej rzecz ujmując, od doradców pracujących w OAED) listę osób bezrobotnych, których liczba dwukrotnie przekracza liczbę miejsc w programie, a także skierowanie dla każdego kandydata wyłonionego z grupy bezrobotnych imigrantów. W szczególności są to uchodźcy oraz bezrobotni, którzy – wskutek niewystarczającej znajomości języka greckiego – mają ograniczone możliwości społecznej integracji i wymagają wzięcia udziału we wstępnych działaniach szkoleniowych. NELE-KEK informuje o swoich grupach docelowych stosowne stowarzyszenia i organizacje, które następnie mobilizują do udziału w programie kandydatów spełniających odpowiednie warunki (wstępne szkolenie, rejestracja w OAED, realizacja Indywidualnego Planu Działania).

Omawiana tu komunikacja zbiega się czasowo z wydaniem powiadomienia o zaakceptowanych programach szkoleniowych w OAED, co pozwala uniknąć uzyskania od publicznych służb zatrudnienia niewystarczającej liczby bezrobotnych kandydatów.

Kolejnym etapem jest ocena i ostateczny wybór kandydatów z listy dostarczonej przez OAED. Zespół ekspertów NELE-KEK bierze pod uwagę zapisy Indywidualnego Planu Działania stworzonego dla każdego kandydata-beneficjenta. Analizowane są:

- poszczególne potrzeby kandydatów związane z nauką języka greckiego,
- poszczególne potrzeby związane z uzyskaniem wsparcia społecznego i psychologicznego,
- konkretne potrzeby szkoleniowe poszczególnych kandydatów, wynikające z ich poziomu wykształcenia i doświadczenia zawodowego.



**A.3. Kontakt ze strony organizacji – NELE.** NELE kontaktuje się z grupami docelowymi, którym przedstawia swoje inicjatywy. Ma to miejsce w przypadku braku reakcji ze strony publicznych służb zatrudnienia w ciągu 15 dni roboczych oraz/lub w przypadku napłynięcia niewystarczającej liczby zgłoszeń bezrobotnych kandydatów. Ponadto, w przypadku gdy z różnych względów kontakt publicznych służb zatrudnienia (Centrum Promocji Zatrudnienia – ΚΠΑ, biur zatrudnienia, biur zatrudnienia działających na rzecz grup społecznych o specjalnych potrzebach, etc.) z kandydatami-beneficjentami jest utrudniony, prefekturalny KEK współpracuje z OAED oraz regionalnym Centrum Usług Wspierających – ΚΕΣΥΥ w celu uzyskania bezpośredniego kontaktu z bezrobotnymi, imigrantami czy uchodźcami, przeprowadzenia procedury ich rejestracji w OAED i umożliwienia im uczestnictwa we wstępnych szkoleniach.

Szczegółowe działania realizowane przez NELE w tym względzie mają charakter komunikacyjno-promocyjny. Chodzi tu o publikację ogłoszeń i biuletynów prasowych w lokalnych mediach, zamieszczanie informacji na temat dostępnych szkoleń w urzędach gmin, stowarzyszeniach imigrantów, prefekturalnych Biurach Obsługi Obywateli, stosowną aktualizację strony internetowej NELE, tworzenie i rozmieszczanie plakatów informacyjnych w miejscach publicznych, nawiązywanie kontaktów z ‘mediatorami’ działającymi na rzecz grup docelowych i pośredniczącymi w kontaktach z bezrobotnymi imigrantami oraz uchodźcami. Kluczowa w tym przypadku jest wspomniana rola mediatora-pośrednika, który umiejętnie buduje atmosferę pewności i zaufania.

**B. System wyboru – oceny beneficjentów.**

Kandydaci-beneficjenci zainteresowani uczestnictwem w programie powinni spełniać następujące warunki: (1) muszą być osobami bezrobotnymi zarejestrowanymi na listach OAED, (2) muszą posiadać wymagane świadectwo ukończenia określonego szczebla edukacji, (3) muszą należeć do tzw. grup podwyższonego ryzyka, tj. szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym. Chodzi tu o osoby niepełnosprawne, osoby, które ukończyły kurację odwykową, byłych narkomanów, imigrantów, osoby o szczególnych oko-



licznościach kulturowych i/lub religijnych, długotrwale bezrobotnych, ofiary handlu ludźmi, uchodźców i osoby ubiegające się o status uchodźcy, więźniów i byłych więźniów, nosiciele wirusa HIV, młodocianych przestępców, ofiary przemocy domowej, bezdomnych, osoby żyjące w ubóstwie lub zagrożone ubóstwem, a także inne osoby znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej. Każdy z kandydatów musi przejść procedurę spersonalizowanej interwencji i posiadać Indywidualny Plan Działania opracowany przed doradcę zawodowego OAED. Ponadto, kandydaci muszą udowodnić zainteresowanie uczestnictwem w programie i wykazać chęć podjęcia pracy na stanowiskach i w miejscach dostępnych po zakończeniu programu. Proces wyłaniania beneficjentów rozpoczyna się na etapie planowania programu, a kończy podpisaniem listy wyłonionych beneficjentów i powiadomieniem wszystkich kandydatów o wynikach rekrutacji. Szczegółowy opis procedury wyłaniania beneficjentów przedstawiono poniżej.

## **Proces rozpoczyna się konfiguracją kryteriów wyboru:**

- B.1.** Ocena wykształcenia: poziom wykształcenia, uzyskane świadectwa ukończenia szkoły średniej, ukończenie dodatkowych programów dokształcających (preferowani będą kandydaci, którzy w tym samym roku nie ukończyli żadnych dodatkowych programów dokształcających).
- B.2.** Kryteria społeczne: wiek, okres bezrobocia, sytuacja rodzinna, opieka nad osobami zależnymi, sytuacja ekonomiczna.
- B.3.** Doświadczenie zawodowe: historia zatrudnienia, związek pomiędzy dotychczasowym doświadczeniem zawodowym i celami szkolenia.
- B.4.** Motywy uczestnictwa w programie: jasne cele zawodowe, wewnętrzna motywacja.
- B.5.** Osobowość: elastyczność, umiejętność przystosowania się, samowiedza.
- B.6.** Predyspozycje: elastyczność, pozytywne nastawienie do programu i jego celów.





## Usługi opieki społecznej w Grecji

Dyrektoriaty ds. Opieki Społecznej mają swe siedziby w stolicy każdej z prefektur, gdzie realizują zadania w zakresie szerokokorozumianych usług społecznych. Cele działania Dyrektoriatów obejmują: ochronę dziecka i rodziny, działania edukacyjne, ochronę osób starszych i osób ze specjalnymi potrzebami, ochronę osób o niskich dochodach i trudnej sytuacji materialnej, promowanie programów mieszkalnictwa socjalnego, przyznawanie specjalnych zezwoleń i przeprowadzanie inspekcji w organizacjach pożytku publicznego.

### Programy ochrony dziecka i rodziny

- A. Adopcje.
- B. Programy pomocy finansowej dla dzieci, w ramach których środki finansowe przeznaczane są na wspieranie dzieci mieszkających z rodzicami lub krewnymi.
- C. Programy wspierania ciężarnych kobiet nieposiadających ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego. W ramach programu zasiłki przyznawane są ciężarnym kobietom, niezależnie od ich wieku, narodowości czy wyznania, posiadającym prawo pobytu w Grecji, pracującym kobietom na urloпах wychowawczych nieposiadającym ubezpieczenia, a także matkom, których rodzin łączny dochód nie przekracza kwoty 586,94€.

### Programy ochrony osób ze specjalnymi potrzebami

- A. Programy pomocy finansowej dla osób ze specjalnymi potrzebami, dostępne dla następujących grup: osób cierpiących na choroby nerek, osób chorych na AIDS lub zarażonych wirusem HIV, osób niepełnosprawnych, osób cierpiących na porażenie mózgowie, niepełnosprawnych umysłowo, głuchoniemych i niewidomych, trędowatych.
- B. Zasiłek na ogrzewanie dla osób ze specjalnymi potrzebami.
- C. Bezpłatne podróżowanie wszystkimi środkami transportu publicznego dla osób ze specjalnymi potrzebami.



## Programy ochrony osób starszych

- A. Comiesięczny dodatek mieszkaniowy dla starszych osób.
- B. Program pomocy dla starszych nieubezpieczonych osób.

### Program ochrony osób o niskich dochodach i trudnej sytuacji materialnej

- A. Wsparcie finansowe.
- B. Wypłata comiesięcznych zasiłków w ramach programu dla greckich imigrantów i uchodźców.
- C. Ubezpieczenie medyczne.

Usługi opieki świadczone są przez: domy opieki, urzędy gmin, gminne przedszkola, gminne ośrodki opieki nad osobami starszymi, ośrodki edukacyjne, ośrodki opieki dziennej nad starszymi osobami, ośrodki kreatywnego angażowania dzieci, służby medyczne, ośrodki opieki nad przewlekłe chorymi, ośrodki rehabilitacyjne, ośrodki opieki nad dziećmi, domy pomocy dzieciom, domy pomocy społecznej i domy spokojnej starości.

## Rada Okręgu Østfold – usługa psychologiczna i edukacyjna dla szkół (PPT) oraz tzw. usługa follow-up (OT), Norwegia

**PPT (usługa psychologiczno-edukacyjna dla szkół)** realizuje dwa główne statutowe zadania określone w Ustawie:

1. Pomaga szkołom usprawnić organizację i gromadzić wiedzę niezbędną do usprawnienia procesu przystosowania metod kształcenia do uczniów ze specjalnymi potrzebami.
2. Czuwa nad tym, by – tam gdzie Ustawa przewiduje – uczący się mieli dostęp do specjalnych metod kształcenia: *„Uczniom, którzy w stopniu niewystarczającym czerpią bądź też nie są w stanie czerpać z tradycyjnych metod nauczania przysługuje prawo do edukacji specjalnej”.*

Stosowane metody pracy mają na celu rozwiązywanie problemów w zakresie zarówno jednostkowym jak i systemowym. Na poziomie jednostki, działania podejmowane przez PPT mają głównie charakter oceny postępów w nauce i świadczenia poradnictwa na rzecz uczniów. Na poziomie systemu, PPT współpracuje ze szkołami pomagając im zdobywać fachową wiedzę i umiejętności dotyczące pracy pedagogicznej z uczniami. Chcąc skorzystać z usług oferowanych przez PPT, uczeń lub osoba nawiązująca kontakt z PPT wypełnia formularz zgłoszeniowy, w którym opisuje naturę problemu i określa, jakiego rodzaju pomocy potrzebuje. Szkoły mogą także zgłaszać do PPT całe klasy borykające się z różnymi problemami. Otrzymawszy zgłoszenie, przedstawiciele PPT spotykają się z danym uczniem, a często także z jego nauczycielami, rodzicami lub przedstawicielami instytucji zgłaszającej aby uzyskać informacje niezbędne do podjęcia decyzji dotyczącej wyboru odpowiedniej formy oceny. Pierwsze ze spotkań ma na celu zdefiniowanie problemu.

PPT przez cały czas współpracuje z uczniem i ustala, jakiego rodzaju testy lub analizy należy przeprowadzić celem udzielenia mu jak najlepszych porad i rozwiązania problemu. Ponadto, w warunkach lekcyjnych przeprowadzane są także obserwacje, których wyniki zapisuje się na specjalnie dobranych formularzach. PPT współpracuje z miejską służbą zdrowia, ośrodkami pomocy rodzinie, lokalnymi jednostkami leczenia psychiatrycznego i rehabilitacji psychiatrycznej, lokalnym urzędem pracy

i opieką społeczną (NAV), jednostkami realizującymi zadania z zakresu opieki nad dzieckiem, a także fizjoterapeutami i rodzicami.

**OT (tzw. usługa follow-up)** świadczy usługi indywidualnego doradztwa w planowaniu kariery osobom z grupy docelowej, które albo rzuciły szkołę albo nie podjęły nauki w szkole. Zgodnie z obowiązującym prawem, OT współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak szkoły, lokalne gminy, agencje zatrudnienia oraz jednostkami systemu opieki społecznej, które także zajmują się problemami młodych ludzi w wieku 16-23 lata, którzy nie kontynuują edukacji lub są bezrobotni. Ponadto, OT świadczy usługi w zakresie doradztwa na rzecz młodzieży, która utraciła prawo do nauki w szkole średniej ze względu na nieodpowiednie zachowanie.

Listy z danymi młodych ludzi, którym należy udzielić pomocy dostarczane są do OT przez szkoły oraz różne jednostki podlegające władzom okręgowym. OT ma obowiązek nawiązać kontakt telefoniczny, elektroniczny lub osobisty z wymienionymi osobami (grupą docelową). Zakres świadczonych usług obejmuje indywidualne poradnictwo, którego nadrzędnym celem ma być ułatwienie młodemu człowiekowi powrotu do szkoły. W przypadku, gdy dana osoba nie jest zainteresowana wznowieniem lub kontynuacją nauki, OT we współpracy z innymi instytucjami stara się pomóc w znalezieniu zatrudnienia. Dodatkowo, OT utrzymuje kontakty ze szkołami średnimi i we współpracy z nimi tworzy specjalne programy nauki (o obniżonej trudności, aby powstrzymać uczniów przed rezygnacją z nauki). Kolejnym aspektem działalności jest współpraca z innymi publicznymi instytucjami, w szczególności z urzędem pracy i opieką społeczną (NAV), szkołami i lokalnymi gminami, mająca na celu zaoferowanie młodemu człowiekowi możliwie najlepszego rozwiązania.

## Współpraca z NAV

NAV to norweski Urząd Pracy i Opieki Społecznej utworzony 1 lipca 2006 roku w wyniku kompleksowej reformy systemowej. Według oficjalnych danych, aktualnie około 700 000 osób w Norwegii otrzymuje zasiłki w różnej formie. Liczba ta stale rośnie, przy czym największy wzrost liczby pobierających zasiłki odnotowuje się wśród młodych ludzi. Aby odwrócić ten trend, konieczne było przeprowadzenie gruntowych reform.

Ma w tym pomóc NAV, powstały w wyniku połączenia trzech odrębnych organizacji: Narodowego Zakładu Ubezpieczeń (szczebel krajowy),

Krajowego Urzędu Pracy (szczebel krajowy) oraz Systemu Opieki Społecznej (szczebel gminny). Reforma, której głównym celem było zwiększenie liczby osób zatrudnionych, ograniczenie wypłat zasiłków i stworzenie skutecznego i sprawnie działającego systemu przyjaznego użytkownikom i zorientowanego na użytkowników, objęła 16 000 pracowników oraz ponad 2 miliony obywateli.

Aby możliwe było osiągnięcie założonych celów, podejmuje się szereg działań zmierzających do zwiększenia aktywności zawodowej obywateli i stosuje dopasowane do potrzeb poszczególnych użytkowników rozwiązania uzupełniające. Dla osiągnięcia sukcesu ważna jest też skuteczna współpraca na poziomie lokalnym pomiędzy instytucjami szczebla krajowego i gminnego. Dlatego też NAV ma swoje przedstawicielstwa w każdej gminie. Tam, gdzie to możliwe, usługi NAV dostępne są dla obywateli w formie samoobsługi. Dzięki możliwości załatwienia wielu spraw za pośrednictwem Internetu lub przez telefon, znacząco zwiększono dostępność usług dla obywateli, którzy mogą np. dopasować do swoich potrzeb rozmiar czcionki na stronach internetowych NAV czy skorzystać z oferującej wiele wersji językowych infolinii. Jednocześnie uzyskano lepsze możliwości pomocy na rzecz obywateli, których problemy są bardziej skomplikowane.

NAV podejmuje decyzje dotyczące znaczącej części najważniejszych zasiłków i opcji pomocy społecznej w Norwegii. Chodzi tu, między innymi, o zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki chorobowe, zasiłki przejściowe w okresie rekonwalescencji, renty inwalidzkie oraz emerytury. Poza zarządzaniem wspomnianymi zasiłkami, NAV ma za zadanie wpływać na poprawę sytuacji na rynku pracy, dlatego też realizuje zadania w zakresie doradztwa na rzecz osób bezrobotnych poszukujących pracy lub zainteresowanych zmianą pracy oraz współpracuje z pracodawcami szukającymi pracowników. Zakres obowiązków i działalności NAV regulują następujące ustawy: Ustawa o Systemie Pracy i Opieki Społecznej, Ustawa o Narodowym Systemie Ubezpieczeń, Ustawa o Rynku Pracy oraz Ustawa o Pomocy Społecznej.

Ustawa o Pomocy Społecznej określa zakres kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych organów administracji lokalnej w zakresie pomocy społecznej na rzecz mieszkańców lokalnych gmin. Gminne przedstawicielstwa NAV współpracują z władzami lokalnymi i odpowiadają za zasiłki wypłacane lokalnie, co oznacza iż podania i wnioski o przyznanie zasiłku należy składać właśnie w odpowiednim lokalnym biurze NAV.

## Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach (WUP w Katowicach), Polska

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach – w ramach wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (CliPKZ) – udziela profesjonalnej, kompleksowej pomocy i wsparcia, w rozwiązywaniu problemów związanych z poszukiwaniem zatrudnienia, poruszaniu się po rynku pracy i przewyżnianiu trudności dotyczących życia zawodowego. Usługi kierowane są głównie do osób bezrobotnych i poszukujących pracy zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz do innych osób dorosłych (powyżej 18 roku życia) zainteresowanych rozwojem i planowaniem kariery zawodowej. Z oferty CliPKZ skorzystać mogą osoby na różnych etapach kariery zawodowej. Podejmowanych jest szereg działań mających na celu poprawę sytuacji osób zagrożonych społeczną ekskluzją (osoby zagrożone zjawiskiem wykluczenia społecznego, tj. osoby długotrwale bezrobotne, osoby bezrobotne z niskimi kwalifikacjami, młode osoby bezrobotne, rodziny z niskimi dochodami, osoby niepełnosprawne).

Osoby zainteresowane uzyskaniem pomocy dotyczącej rozwiązywania problemów zawodowych skorzystać mogą z następujących form wsparcia: poradnictwo zawodowe (indywidualne i grupowe), informacja zawodowa (indywidualna i grupowa) oraz zajęcia aktywizacyjne. Podstawą indywidualnego podejścia do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest rozpoznanie kategorii problemu i zaproponowanie odpowiedniej ścieżki wsparcia. W przypadku osób i grup korzystających z usług Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach w wyniku skierowania lub inspiracji powiatowego urzędu pracy rodzaj usługi i forma wsparcia proponowana jest na podstawie konsultacji i kontaktu ze specjalistami z powiatowego urzędu pracy wstępnie definiującymi problem i organizującymi grupę, a następnie precyzowana i w razie potrzeby modyfikowana w bezpośrednim kontakcie z odbiorcami pomocy.

W przypadku odbiorców, którym wsparcie udzielane jest w ramach współpracy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze rynku pracy, problem definiowany jest i proponowane jest odpowiednie wsparcie we współpracy z przedstawicielami partnerów. Rodzaj i zakres pomocy dobierany jest indywidualnie

z uwzględnieniem specyfiki rodzaju przedsięwzięcia i charakterystyki grupy odbiorców wsparcia i ich specyficznych potrzeb.

W zależności od rodzaju problemu i indywidualnych potrzeb klienci mogą korzystać z jednej lub kilku form wsparcia. Za realizację procesu odpowiadają głównie doradcy zawodowi posiadający specjalistyczną wiedzę i doświadczenie w tym zakresie potwierdzone licencją /certyfikatem nadawanym przez przedstawiciela administracji rządowej – wojewodę. Podstawowymi metodami pracy doradców zawodowych są: porada indywidualna prowadzona w formie rozmowy doradczej oraz porada grupowa prowadzona w formie warsztatów.

Porada indywidualna obejmuje: ustalenie problemu zawodowego; analizę sytuacji osoby, z uwzględnieniem jej zainteresowań, predyspozycji i kompetencji oraz uwarunkowań zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych; analizę możliwości i wybór odpowiedniego sposobu rozwiązania problemu zawodowego; ustalenie potrzeby przeprowadzenia specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych; weryfikację sposobu rozwiązania problemu zawodowego lub wskazanie możliwości skorzystania z innych usług rynku pracy z uwzględnieniem wyników specjalistycznych badań lekarskich lub psychologicznych oraz zalecenia dotyczące dalszego postępowania, w tym potrzeby objęcia uczestnika pomocą przez innego pracownika urzędu lub inną instytucję. Podczas spotkań odbywających się w ramach porady indywidualnej doradca zawodowy i klient wspólnie określają problem zawodowy klienta oraz sposoby jego rozwiązania. Zaangażowanie obydwu stron sprzyja wypracowaniu indywidualnej ścieżki wsparcia dla każdej z osób zainteresowanych.

Porada grupowa poprzedzona jest poradą indywidualną. Zajęcia grupowe prowadzone w atmosferze akceptacji i otwartości sprzyjają: dokonywaniu przez klientów adekwatnej oceny własnej osoby, rozwijaniu umiejętności ułatwiających im funkcjonowanie w różnych rolach społecznych i zawodowych, rozwijaniu i wzmacnianiu ich niezależności oraz zdefiniowaniu i rozwiązaniu własnego problemu zawodowego.

Podczas rozmowy doradczej oraz w trakcie warsztatów wykorzystywane są zasoby informacji zawodowej zgromadzone w CiIPKZ. Na-



leżą do nich przede wszystkim: przewodniki po zawodach, filmy o zawodach, filmy instruktażowe oraz programy multimedialne związane z planowaniem kariery zawodowej, broszury i poradniki pomocne przy poszukiwaniu pracy w kraju i za granicą, materiały dotyczące prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Zasoby informacji zawodowej udostępniane są również klientom do samodzielnego korzystania.

Ważnym aspektem pracy doradców zawodowych jest także prowadzenie oceny przydatności zawodowej. Wykorzystywane są narzędzia psychologicznego pomiaru (wyłącznie przez doradców zawodowych – psychologów) oraz narzędzia określania predyspozycji zawodowych (wyłącznie po przeszkoleniu w zakresie stosowania danej metody).

Mając na uwadze profesjonalną obsługę klientów dokonywana jest ewaluacja podejmowanych działań. Osoby, które uzyskały bezpośrednie wsparcie mogą wypełnić ankietę ewaluacyjną określającą stopień zadowolenia i trafność dostarczonych usług.

Poradnictwo zawodowe udzielane jest zgodnie z następującymi zasadami: dostępność usług, dobrowolność, równość, swoboda wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia, bezpłatność, poufność i ochrona danych osobowych. Oferowane usługi mogą stanowić element Indywidualnego Planu Działania zarejestrowanej osoby bezrobotnej (w tym przypadku powiatowy urząd pracy kieruje zarejestrowaną osobę do CliPKZ w celu skorzystania z oferowanych usług w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy).

## **Przykłady innych wspierających podmiotów**

W trakcie dwóch wizyt grupy partnerskiej w Polsce, uczestnicy mieli okazję zdobyć szczegółową wiedzę z zakresu metod i narzędzi stosowanych przez pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach na rzecz osób zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego, a także spotkać się z przedstawicielami wizytowanych instytucji i or-



organizacji, które działają w specyficie wykluczenia społecznego. Wśród nich znalazły się: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Powiatowy Urząd Pracy w Rudzie Śląskiej, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, Centrum Integracji Społecznej w Jaworznie, 12-17 Środowiskowy Hufiec Pracy w Jaworznie, Agencja Rozwoju Lokalnego S.A. w Jaworznie, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” z Cieszyna, Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu.

## Pomoc społeczna w Polsce

Pomoc społeczna w Polsce\* jest regulowana przepisami ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Tekst jednolity Dz.U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.). Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, we współpracy z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Zgodnie z zapisami ustawy, prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje: osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zgody na pobyt lub statusu uchodźcy, a także obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego, którzy przebywają na terytorium Polski na podstawie prawa stałego pobytu.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielo-

---

\* Źródło: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, <http://www.mpips.gov.pl/>.



dziwnych, alkoholizmu lub narkomanii, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na: przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. Pomoc społeczna składa się z różnych kategorii zasiłków pieniężnych oraz niepieniężnych form pomocy (np. usługi w ramach pracy socjalnej, usługi opiekuńcze, usługi doradcze, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych). Wyróżnia się trzy rodzaje zasiłków z pomocy społecznej: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy. Zasiłek pieniężny jest przyznawany osobom i rodzinom, których dochód dla osoby nie przekracza progów określonych w ustawie o pomocy społecznej. Pomoc społeczna powinna prowadzić do integracji społecznej odbiorców wsparcia, a także do zwiększenia ich aktywności i niezależności.

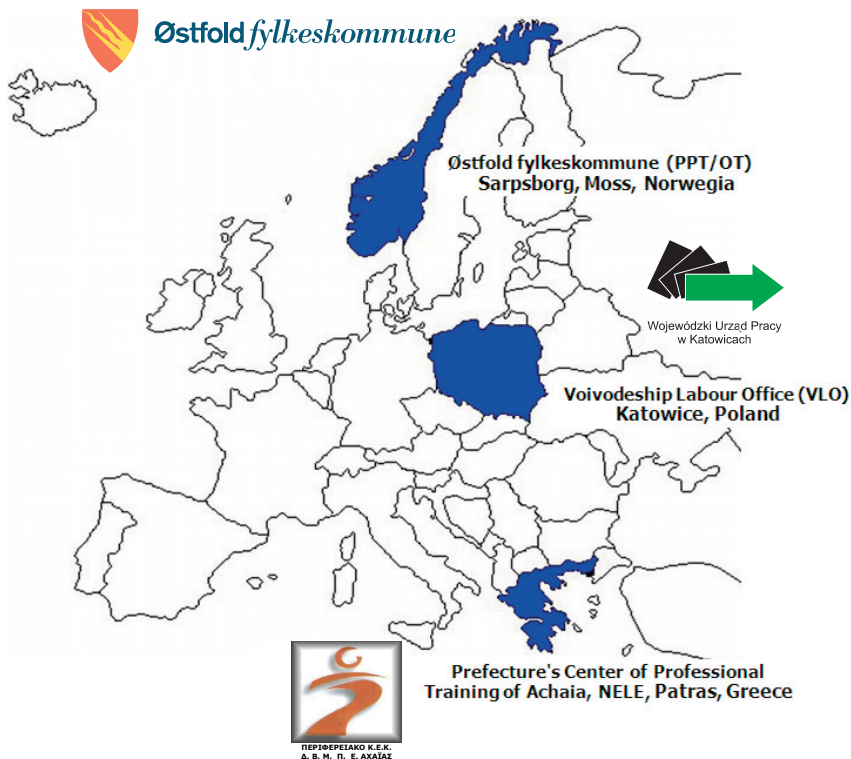
# „Narzędzia wspierające osoby wykluczone społecznie”



# “Tools to support client’s self-reliance”



# “Tools to support client’s self-reliance”





Prefecture's Center  
of Professional Training  
of Achaia, NELE  
*Coordinator*

Aftokratoros Theodosiou 16, 26 333  
Patras, Greece  
Ph. Number +30 2610 330252, +30 2610 330273  
Fax Number +30 2610 323336  
E-mail: [nelekek-ax@otenet.gr](mailto:nelekek-ax@otenet.gr)  
<http://kek.pde.gov.gr>

Contact Person:  
Kyriaki Vamvaka – Christodouloupoulou  
E-mail: [vamvaka@sch.gr](mailto:vamvaka@sch.gr)



Østfold fylkeskommune  
(PPT/OT)  
*Partner*

Postboks 220, 1702 Sarpsborg, Norway  
Ph. Number +47 69844110  
Fax Number +47 69844119  
Postboks 162, 1501 Moss, Norway  
Ph. Number + 47 69241620  
Fax Number + 47 90112805  
<http://www.ostfold-f.kommune.no>

Contact Person: Elsa Bjørkholt, Lise Wensberg  
E-mail: [elsbjo@ostfoldfk.no](mailto:elsbjo@ostfoldfk.no),  
[liswen@ostfoldfk.no](mailto:liswen@ostfoldfk.no)



Voivodeship Labour Office  
(VLO)  
*Partner*

Kościuszki 30, 40-048 Katowice, Poland  
Ph. Number +48 32 7573360 , + 48 32 757 3301  
Fax Number + 48 32 757 3362  
E-mail: [wup@wup-katowice.pl](mailto:wup@wup-katowice.pl)  
<http://www.wup-katowice.pl>

Contact Person: Ilona Wiącek  
E-mail: [iwiacek@wup-katowice.pl](mailto:iwiacek@wup-katowice.pl)





## **Prefecture's Center of Professional Training of Achaia – NELE, Greece**

The Prefecture's Center of Professional Training of Achaia – (NELE) operates within the framework of the Popular Training Institution. Founded just after the second world war to battle illiteracy among adults, it has since 1996 been subject to the authority of the Prefectural Administration of Achaia and of the General Secretary of Lifelong Learning- Ministry of Education.

According to the 1985 law, NELE provides services in the field of informal education offered to all citizens out of the school curriculum, with the aim to help all adults develop their personality, regardless of education level, age, sex, as well as promote active participation of all adults in the social and cultural life of their region.

Nowadays, it offers professional and vocational trainings to adults and implements projects for all citizens under the following thematic areas: business administration-economics, informatics-distance learning, art, culture and sports, environment- environmental education, health and social services, services and tourism, agriculture, technical & transports, pedagogic, catering, traditional dances, first aid, winery.

Activities performed by NELE are aimed at the following target groups: unemployed adults, working adults, special needs adults, social groups in exclusion: immigrants, prisoners, gypsies, single parent families, etc.

### **NELE performs its activities based on the following mission statements:**

- all citizens need lifelong learning,
- school education & adult education are parts of the continuous vocational education and they cover each other,
- equal rights for all adults in education and professional training, regardless of race, sex, social or economic level,
- collaborative teaching-learning methods, equality and solidarity in the learning process,
- fight against educational inequalities resulting from social and economic background.



The organisation has 3 available premises - buildings in the Achaia Prefecture:

1. In the city of Patras (central premises about 500 sq.m), 2 classrooms, library, with 8 accredited classrooms (for 188 persons) for educational purposes, 4 fully equipped IT laboratories, a black & white photo lab and a playroom; all accessible to people with special needs.
2. In the town of Aigio (premises about 151 sq.m) , with an IT lab, one classroom, library.
3. In the village of Agiovlasitika (premises about 157 sq.m), with an IT lab, one classroom and library.

An immigration help line-office is also available in our premises, established under EQUAL Community Initiative.



Achaia belongs to the Western Greece Region together with Ilia and Etoloakarnania Prefectures



## Østfold County Council – School Psychology and Educational Service (PPT) and Follow-up Service (OT), Norway

Norway is divided into 19 county councils, Østfold being one of them. Østfold is situated in the south-east of the country and has 265 000 inhabitants, which equals 5.6 % of the total population of Norway. The county covers an area which equals to 1.3 % of the total area of Norway.

The County Council provides services too big for each municipality to deliver efficiently, and services are delivered across the borders of



the municipalities. The County Council is governed by politicians, democratically elected by the people. The County Council is the head of the County Administration, the politicians decide how the county council will spend its income and the administration acts on these decisions by following them through. Østfold County Council is a major provider of public services and welfare to the people of the region and it has a leading role in the development of the region and regional partnership. The County Council has a leading role developing Østfold: communications and infrastructure, business development, cultural initiatives and cultural heritage protection, international engagement, county planning and environmental protection, community health. The County Administration is responsible for: approx. 2 500 employees in departments, clinics and schools all over Østfold, 11 upper secondary schools and one folk high school, 22 dental clinics, county library, county theatre, county cultural tour organization, approx. 1000 kilometers of county roads, approx. 250 000 square meters of buildings and public transport – among others for 13 000 pupils every day.

One of Østfold County Council’s main tasks is providing services for upper secondary schools, of which there are 11 in the county, educating approx. 10 000 pupils. The schools offer education in 3 programs for general studies, and 9 programs for vocational education. Apprenticeship schemes are part of the upper secondary school system. The first two years of training are provided at school, whereas the final specialized part is given at a workplace in the form of on-the-job training. If not enough apprenticeships are available, the county authority must offer training at school in the form of a third year course. Young people who have completed the primary and lower secondary school or equivalent tuition have, on application, the right to three years’ full-time upper secondary education. This right must be fully claimed within five years after completing the primary and lower secondary school and within six years when training is wholly or partly provided at a training establishment. Applicants have the right to admission to one of three alternative one-year foundation courses that they have applied for, and to two years’ upper secondary education that builds on the foundation course.

School Psychology and Educational Service (PPT) and Follow-up Service (OT) in Østfold were founded in 1992. Each municipality and

county authority in Norway shall provide educational and psychological assistance for pupils and students.

PPT Østfold County is organised to serve all students in upper secondary school and offer them psychological and educational guidance. The Follow-up Service (OT) serves young people who, for various reasons, do not go to school. According to the law, the county authority shall provide a follow-up service for young people who have the right to training pursuant to the Education Act, and who are neither attending a course of education nor are employed. The service also has an obligation to provide individual counselling to young people who have lost their right to education due to misbehaviour.

Both PPT and OT operate pursuant to the Educational Act. PPT and OT Østfold cooperate closely, share offices and have drawn up a common document that defines their tasks and services. However, their target group is different. PPT assists young people (with special needs and problems due to learning-, social- or family difficulties) within school, while OT provides services for young people out of school (drop-outs or people who do not seek education).



## Voivodeship Labour Office (VLO) in Katowice, Poland

Established in 2000, the Voivodeship Labour Office (VLO) in Katowice is an organizational unit of the local authorities of the Silesian Voivodeship. Its responsibilities are concerned with developing labour market policy as well as initiating and supporting activities promoting and stimulating development of the labour market in the Silesian Voivodeship. Activities undertaken by the Voivodeship Labour Office are regulated by the Act of 20th April 2004 on Employment Promotion and Labour Market Institutions (Journal of Laws 2008, No 69, item 415, with further amendments). The VLO operates on the territory of the Silesian Voivodeship.

Core activities of the VLO refer to carrying out tasks commissioned by the regional government with respect to employment promotion and labour market reviving, preparing analyses and statistics on the regional labour market, developing regional programmes that follow development strategy and define the regional social policy.

The key mission of the VLO is to promote employment, reduce unemployment effects and stimulate job activation aiming to reach high rate of employment, human resources development, high quality of work as well as foster social inclusion.

Our tasks and objectives include, among others, organization of employment placement abroad, provision of career guidance and information services, coordination of activities in the field of continuing education and training for the unemployed and employment seekers as well as drawing up analyses and statistics on the regional labour market.

We also organize and initiate regional and local programmes aimed at creating new places of work and alleviating adverse effects of unemployment. Every year we hold a whole range of events such as conferences, seminars or the region’s largest job fairs. Such undertakings not only promote positive features such mobility and activeness in the field of employment, but also address various crucial labour market issues such as the problems of the socially disadvantaged groups.

An important area of activity of the Office is the implementation of the European Social Fund within the Silesian Voivodeship. We provide a comprehensive coverage for a part of the regional component of the Operational Programme Human Capital, starting with numerous

promotion campaigns and acceptance and critical processing of applications for project subsidies, and ending with the payment of resources.

The Voivodeship Labour Office has got two branch offices in the city of Bielsko-Biała and Częstochowa. Office Departments: Promotion of Employment Office, Methodological Center for Career Counseling and Guidance, Information and Career Planning Center, Labour Market Observatory, Department of European Social Fund Projects, Department of Call for Proposals and European Social Fund Monitoring, Department of Labour Market Programmes.



The Silesian Voivodeship (Śląskie) is located in the south of Poland. The area of 12 333 km<sup>2</sup> is inhabited by a population of 4 640 700 people.\* It is one of the most densely populated region in Poland.

\* Source: Statistical Yearbook of the Silesian Voivodeship 2010, Statistical Office in Katowice

## **Project Summary**

The goal of the project was to gain detailed knowledge about the system of social services in homelands of participating partners from Greece, Norway and Poland offered by their respective institutions for people at risk of social exclusion, and subsequent exchange of experience and examples of good practices with particular focus on these topics:

- approaches aimed at supporting self-reliance and responsibility of clients at risk of social exclusion,
- individualized approaches created to solve specific problems of individual client,
- cooperation of participating organizations with other institutions around them when solving these problems.

Participating organizations work with similar target group, i.e. people at risk of social exclusion (e.g. long term unemployed, unemployed with low qualifications and elderly people, young unemployed without qualifications or work habits, low-income families, the disabled, immigrants). Activities they undertake aim at increasing the level of motivation, education, professional activity and self-reliance of those people.

During the course of the project realization the partnership group had an opportunity to present their methods of work and approaches used in everyday work by specialists of their parental organization as well as to exchange their experience and gain knowledge about solutions implemented in other European countries. The participants learnt about different approaches aimed at supporting self-reliance and methods of work created to solve specific problems of individual person. The participants got familiar with the idea of cooperating with other entities while working in favour of the project’s target group.

During a two-year cooperation (2009-2011) the partnership group organized five visits: in Greece, Patras (8-12 January 2010 and 20-23 July 2011), in Norway, Moss (13-19 June 2010), in Poland, Katowice (26-30 September 2010 and 17-20 April 2011).



## Prefecture's Center of Professional Training of Achaia – NELE, Greece

There are the main stages of the selection of the beneficiaries:

- A. Approaching the beneficiaries
- B. The selection - evaluation of beneficiaries

**A. Approaching the beneficiary via Public Employment Services (P.E.S).** The formal criteria for the target groups are: age, unemployment time, level of knowledge of the Greek language and their particular needs. The achievement of this objective has two phases:

**A.1 Direct contact of the Employment Promotion Centre (ΚΠΑ) with NELE.** The unemployed indicated by the Employment Promotion Centre (ΚΠΑ) will have previously completed the process of personalised intervention. This process entails the completion of the Form of Personalised Intervention for Socially Vulnerable Groups, which records the personal data of the unemployed, their social background and the follow-up of the implementation of the selected actions. Based on the data recorded, i.e. special characteristics, needs, the potential for integration in the job market and the preferences of the unemployed, an Individual Action Plan is developed by an adviser from OAED (Organisation for the Employment of the Work Force). Unemployed people from socially vulnerable groups for which the need for pre-training is identified (particularly learning of the Greek language) are referred by OAED advisers to the Centre of Professional Training that implements related programs.

**A.2 Personalized follow-up.** The system of evaluation and selection of beneficiaries followed by our institution and applicable to individuals is indicated by the Public Employment Services, based on the personalised follow-up of every candidate trainee.

After the announcement of approving decisions concerning the implementation of programs for teaching the Greek language to unemployed people, and one month prior to the launch of these programs,



NELE-KEK carries out the following processes and actions related to publication and communication in order to attract beneficiaries: (1) it communicates its intention to implement the approved program and (2) submits the timetable of its implementation to the relevant Actions Implementation Authority of actions co-financed by the ESF - Ministry of Labour as well as to the Public Employment Services of the place of implementation of every program, so that OAED can indicate unemployed men and women beneficiaries according to the criteria set for the selection and their integration in the particular program.

NELE-KEK asks the same Employment Services and more specifically the advisers in OAED to provide a list of unemployed people, double the number required by the program, as well as a referral note for each unemployed candidate from the groups of unemployed immigrants - refugees and unemployed who have insufficient knowledge of the Greek language, which negatively affects their potential for social integration required to participate in the pre-training actions. It informs the persons in charge of associations and organisations of the target groups, so that they can mobilise their members for the process that must be completed in order to participate in the programs (pre-training, registration to OAED, and completion of Individual Action Plan).

Communication takes place simultaneously with the notification of approved training programs in OAED. This helps to eliminate the possibility of Public Employment Services not indicating a sufficient number of unemployed people.

Evaluation and selection of beneficiaries is based on the list of the unemployed proposed by OAED. In the preliminary phases, the Individual Action Plan of each candidate beneficiary is taken into account by the competent selection team of the NELE-KEK which analyses the following:

- particular needs of the candidates for learning the Greek language,
- particular needs for social and psychological support,
- particular needs for training based on their educational level and their previous professional experience.





**A.3. Approaching the beneficiaries directly by NELE.** NELE approaches the target groups with its own initiatives in case of negative correspondence of the Public Employment Services within the deadline of fifteen days, or an insufficient number of unemployed groups at the same time. Moreover, in case where for various reasons (objective or subjective), approaching the candidates-beneficiaries by the Public Employment Services (Employment Promotion Center - ΚΠΑ, Employment Offices, Employment Offices for Special Social Groups, etc.) is complex/ difficult, the Prefectural KEK collaborates with OAED and the Center for Accompanying Supportive Services - ΚΕΣΥΥ of the region with the aim of individually approaching the unemployed, immigrants and refugees for recording, registration in OAED and their participation in the pre-training.

More specifically, NELE proceeds in the following communication and publicity actions: publication of announcements and press bulletins in the local press and local radio stations, advertising of the training in municipality offices, immigrant associations, Citizen Service Centers of our prefecture, advertising on the Internet on NELE's website, placement of informative posters in public places, contacting "mediators" of the target groups with the objective of approaching unemployed immigrants – refugees. The approach via the aforesaid mediators is considered essential for the creation of climate of confidence.



**B. The system of selection – evaluation of beneficiaries.** The conditions that the candidates beneficiaries should meet in order to participate in the program are as follows: (1) being unemployed and registered in the lists of OAED, (2) having an educational level certificate as required, (3) belonging in a socially vulnerabl group: people with disabilities, detoxified individuals or ex-drug addicts, immigrants, individuals with cultural and/or religious particularities, long-term unemployed, victims of trafficking, refugees and asylum applicants, prisoners and ex-prisoners, HIV positive, underage delinquents , victims of intra-family violence, homeless, individuals found in a state of poverty or threatened by poverty and other disadvantaged individuals. Each and every candidate must have completed the personalized approach and the Individual Action Plan developed by a labour adviser of OAED, must demonstrate a proven interest in the objectives of the program and a wish to accept jobs in corresponding positions and enterprises upon completion of the program. The selection of beneficiaries, as an integrated system, begins with the phase of planning of the program and ends with the signing of the List of Selected Beneficiaries and the announcement of the results to all candidates, following the course described below.

**Configuration of selection criteria:**

- B.1.** Cognitive background: educational level, degree of the corresponding secondary educational level title, completion of other training programs (trainees who have not completed other training programs in the same year will be preferred).
- B.2.** Social criteria: age, time of unemployment, family situation, protected members, economic situation.
- B.3.** Professional experience: previous employment, connection of prior professional experience with the objective of training.
- B.4.** Motives for participation in the programme: clearness of professional objectives, personal motivation.



- B.5.** Personality: flexibility, adaptability, self-knowledge.
- B.6.** Appropriateness for the programme: flexibility, positive approach of the training objective.

## **The Social Services in Greece**

The Directorates for Social Services in Greece exist offering social services in the capital of every Prefecture. Their purpose is: family and child protection and education, protecting elderly persons, protecting persons with special needs, protecting persons with low income, promoting programmes of social housing, providing special permissions and inspecting public benefit organizations.

### **Programmes of family and child protect**

- A.** Adoptions.
- B.** Programme of financial support for children - providing financial support to children living with their families or with relatives.
- C.** Programme of supporting pregnant women with no insurance - a grant is given: when a woman, regardless of age, nationality, race or religion, has residence permit in our country; to working women on maternity leave with no insurance; to mothers whose family's total monthly income does not exceed the amount of 586,94€.

### **Programmes protecting persons with special needs**

- A.** Programmes of financial support for persons with special needs. These programmes are addressed to: kidney suffers, persons suffering of AIDS-HIV, disabled persons, persons with cerebral palsy, persons with mental disability, deaf persons and blind persons, lepers.
- B.** Provision of heating allowance for persons with special needs.
- C.** Provision of free tickets in all public transport for persons with special needs.



### **Programmes protecting elderly persons**

- A.** Provision of monthly residence grant for elderly persons.
- B.** Programme of supporting elderly persons with no insurance.

### **Programmes protecting the weak financed persons**

- A.** Financial support.
- B.** Provision of monthly grant from the programme for Greek immigrants and refugees.
- C.** Medical insurance.

Services are provided by the home care center, municipality offices, municipality kindergartens, municipality centers of elderly persons, education centers, daily care centers of elderly persons, centers of creative employment for children, social centers of medicine services, chronic diseases clinics, rehabilitation centers, child care centers, child care facilities, social welfare institutions, retirement homes.

## Østfold County Council – School Psychology and Educational Service (PPT) and Follow-up Service (OT), Norway

**PPT (School Psychology and Educational Service)** has two main tasks, as stipulated by applicable laws:

1. It assists schools in work on organizational development and development of expertise in order to improve the adaptation of instruction methods for students with special needs.
2. It ensures that expert assessments are prepared where this is required by the Act: *“Pupils who either do not, or are unable to benefit satisfactorily from ordinary instruction have the right to special education”*.

The working methods aim at solving problems both on an individual and systemic level. On an individual level, PPT mainly offers assessment and guidance to students. On the systemic level, PPT cooperates with schools to help them increase their expertise and knowledge in their pedagogical work with students. To receive support from PPT the student or the person contacting PPT has to fill in a form where the student tries to describe what is difficult and what kind of help he/she needs. Schools also refer classes with various problems. After receiving the referral PPT have meetings with the student, and often also with teachers, parents or institutions to get the information needed to decide what kind of assessment is necessary. The goal of the first meeting is to define the problem.

PPT cooperates with the student all the time and arranges what tests or screenings have to be taken in order to give the student the best counselling to solve the defined problem. PPT also offers observation in classes and uses observation forms suitable for the presented problem. PPT cooperates with the municipal health service, family centre, local psychiatric treatment institutions, psychiatric rehabilitation unit, welfare- and social institution and local labour office (NAV), childcare unit, physiotherapists and parents.

**OT (Follow-up Service)** offers individual counselling with the focus on career planning for people in the target group who either dropped out of school or chose not to start school. OT is obliged by law to cooperate with other institutions such as schools, local municipalities, employment agencies, the social security system and others that have the same obligation as the service has to young people that are outside education and unemployed. OT shall always have account of the target group, i.e. young people (16 – 23 years) who are neither attending a course of education nor are employed. The service also follows up young people who have lost their right to upper secondary education due to misbehaviour.

OT is provided with lists by the county and by schools. The service is obliged to contact the persons on the list (the target group) by mail, telephone, personal contact etc. It offers individual guidance to the student primarily with the goal of helping them back to school. If not, they cooperate with other institutions to try to find work. The service also maintains contacts with upper secondary schools in order to develop specific curriculums for students (partial competence to prevent students from leaving school during the year). Moreover, OT cooperates with other public institutions, mainly NAV (welfare- and social institution and local labour office), schools, local municipalities in order to find the best solution for the young person.

### Cooperation with NAV

NAV is the Norwegian Labour and Welfare Organisation. It was established on July 1, 2006 as a result of a comprehensive welfare reform. Approximately 700 000 persons in the Norwegian work force receive different kinds of benefits. Statistics show that this number is on the increase, especially among young people. An extensive reform is required to reverse this trend.

NAV is a merger of three former organisations: the National Insurance Organisation (state), the National Employment Service (state) and the Social Welfare System (municipal). The reform affected 16 000 employees and more than 2 million users. The objectives of the reform are as follows: more people at work and in activity, fewer on benefits, a user friendly and user

oriented system and a coordinated, efficient employment and welfare administration.

To achieve these objectives, an active approach towards the users, focusing on job oriented activities and individual adjusted follow-up systems are required. It is also necessary for the municipal and state organisations to find an adequate way to interact locally. There is a NAV office in every municipality. Services are offered as self-service where possible. Self-service on the Internet and by telephone makes the services more accessible for the users and gives more time for closer follow-up for users with extensive or complex problems. The self-service systems is offered in such a way that all groups of users can reach them, e.g. through adjustment of font size on web site and multi-lingual phone service.

The Norwegian Labour and Welfare Service administer a large proportion of the most important welfare benefits and social security schemes in Norwegian society. For example, these may be unemployment benefits, sickness benefit, work assessment allowance, disability pension, and retirement pension on reaching pensionable age. In addition to administering important economic welfare schemes, the Service is to make a contribution to the efficient operation of the labour market. This means that the Service is required by law to provide job-seekers with advice and help, whether they are already unemployed or are merely seeking to change employment. In this context, the Service also provides assistance to employers looking for new staff. There are several statutes that form the basis for the Service's activities: The Labour and Welfare Administration Act, The National Insurance Act, The Labour Market Act and The Social Welfare Act.

The Act of Social Welfare governs the responsibilities of each local authority in respect of a number of social welfare services provided to the municipality's inhabitants, like for example, practical help for those with assistance needs, places in institutions and so on. The Norwegian Labour and Welfare Service works alongside local authorities on the local offices. It is a condition that local authorities will administer financial assistance benefits at these local offices. This means that applications for financial social welfare must be directed to the local NAV office.



## **Voivodeship Labour Office in Katowice, Poland**

Within the framework of a specialized unit known as the Information and Career Planning Centre, Voivodeship Labour Office in Katowice (VLO) provides professional, comprehensive assistance and support in solving problems connected with job searching, functioning on the labour market as well as in overcoming issues regarding professional life. Its services are mainly dedicated to the unemployed and people looking for a job, who are registered in the local labour offices and to other adults (above 18 years old) interested in personal development and professional career planning. The aforementioned services are available for every person at different professional career stages. Several tasks are carried out in order to improve the situation of people threatened by social exclusion (people at risk of social exclusion, e.g. long – term unemployed, unemployed with low qualifications, young unemployed people, low-income families, people with disabilities).

People interested in receiving support in looking for solutions to their occupational problems can benefit from the following forms: career guidance (individual and group), vocational information (individual and group) and mobilization activities. The basis of individual approach towards people at risk of social exclusion is recognizing the problem and suggesting an appropriate path of support. In case of persons/groups that benefit from the VLO services as a result of referral by the local labour office, the type and form of service is proposed during consultations with specialists from the local labour office, who create a preliminary problem definition and organize the group. The service/form of support might be specified and modified during direct contact with clients.

In case of people who receive support as a result of cooperation between the VLO and other institutions/organizations working in the field of labour market, the problem is defined and appropriate support is suggested in cooperation with partners’ representatives. The type and scope of assistance is selected individually, taking into account the specificity of the venture and characteristic of clients and their needs.



Depending on the problem and individual needs, clients can use more than one form of support. The implementation of this process is primarily the task of vocational advisers. They are people with specialized knowledge and experience in this field confirmed by a licence/ certificate awarded by a representative of the governmental administration - the voivodeship governor. Among main forms of methods used by vocational advisers there are: individual counsel in the form of vocational conversation and group counsel in the form of workshops

An individual counsel consists in: establishing professional problem; analysis of the situation of a given person, taking into consideration individual interests, predispositions and competences as well as health, social and economic conditions; analysis of various possibilities and choosing the right way to solve the professional problem; establishing the need for specialist medical check-up or psychological examination; verifying the way of solving the professional problem or showing alternatives in the form of other labour market services taking into consideration specialist medical check-up or psychological examination; recommendations for further action, including referral to another representative of the Office or another institution. The vocational adviser together with the client defines a professional problem and possible solutions during meetings held as an individual counsel. Commitment and activity is required on the side of the counselor as well as the client in order to create an individual support plan.

A group counsel is preceded by individual counsel. Group activities held in the atmosphere of acceptance and openness are conducive to: adequate self-evaluation of and by the clients, improving skills facilitating function in various social and occupational roles, developing and strengthening independence as well as defining and solving a professional problem.

Collections of vocational information gathered in the Information and Career Planning Center are used during vocational conversations and workshops. There are mainly: career guides, films about occupations, instructional videos and multimedia programs about career planning, brochures and guides helpful while looking for a job in the country and abroad, materials for running own business. Collections of vocational information are available for the clients' independent use.



An important aspect of vocational advisers’ work is also carrying out an assessment of professional availability, including psychological testing (used only by counselors-psychologists) and tools used in order to assess professional predispositions (for counselors entitled to use).

In order to provide professional services for the clients, evaluation of the tasks undertaken is carried out. Persons who received direct support might fill in an evaluation questionnaire estimating the level of satisfaction and accuracy of the services provided.

Career guidance is provided in accordance with the following rules: availability of services, free will, equality, freedom to choose the profession and place of employment, lack of payment for services, confidentiality and personal data protection. Offered services might be a part of the Individual Action Plan of the registered unemployed person (in this case, the local labour office directs the interested party to the Information and Career Planning Center in order for them to benefit from career guidance and vocational information as well as from assistance in active job searching).

### **Examples of other supporting entities**

During two partnership group visits in Poland, the participants had an opportunity to gain detailed knowledge of the scope of methods and tools used by the employees of the Voivodeship Labour Office in Katowice in their work with people threatened by social exclusion as well as to meet with the representatives of several visited institutions and organizations operating in the field of social exclusion. Among them there were: Municipal Center for Social Assistance in Katowice, Marshall Office of the Silesian Voivodeship, Local Labour Office in Ruda Śląska, Municipal Center for Social Assistance in Ruda Śląska, Center for Social Inclusion in Jaworzno, 12-17 Environmental Voluntary Labour Corp in Jaworzno, Local Development Agency Co. in Jaworzno, Foundation for Social Enterprise Development “Be Together” in Cieszyn, Local Labour Office in Zabrze, Municipal Family Support Center in Zabrze.

## Social assistance in Poland

Social assistance in Poland\* is regulated by the Act of 12 March 2004 on Social Assistance (uniform text Journal of Laws 2009, No 175, item 1362 with further amendments). Social assistance is organized by units of central (governmental) and local administration in cooperation with social and non-governmental entities, the Catholic Church, other churches, religious groups, and both natural and legal persons.

According to the provisions of the Act on Social Assistance, persons holding Polish citizenship, residing and staying within the territory of the Republic of Poland, and foreigners residing and staying on the territory of the Republic of Poland, holding a residence permit or refugee status, as well as citizens of the European Union and European Economic Area, who stay on the territory of Poland and who hold a stay permit are entitled to social assistance benefits.

Social assistance is granted to persons and families, in particular for the following reasons: poverty, orphanage, homelessness, need to protect motherhood, disability, prolonged illness, incompetence in childcare matters and in running a household, particularly in case of incomplete and large families, alcoholism or drug addiction, difficulties in adjusting to life after discharge from a penitentiary institution, and natural or ecological disasters.

Social assistance consists especially in: granting and paying out benefits guaranteed by the Act, social work, running and developing necessary social infrastructure, analyzing and assessing phenomena that create the need for social assistance benefits, implementing tasks which arise from social needs, developing new social assistance forms as well as mutual aid with respect to the identified needs. Social assistance comprises different categories of cash benefits and forms of non-financial support (e.g. services in the form of social work, care services, counseling services, assistance in setting official matters). There are three types of cash benefits from the social assistance system: permanent benefit,

---

\* Source: Ministry of Labour and Social Policy, <http://www.mpips.gov.pl/>.



periodical benefit, purpose benefit. Cash benefit can be granted to persons and families whose income per person does not exceed criteria defined in the Act on Social Assistance. Social assistance should lead to the social integration of its beneficiaries, as well as facilitating their activity and independence.



Education and Culture

Lifelong Learning Programme

**Leonardo da Vinci**

---

This project has been funded with support from the European Commission under the Lifelong Learning Programme. This publication reflects the views of its authors only, and the European Commission and a National Agency cannot be held responsible for its contents or any use which may be made of the information contained therein.

Projekt został zrealizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko autorów i Komisja Europejska ani Narodowa Agencja nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną oraz za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.

**Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach**

Voivodeship Labour Office in Katowice  
Kościuszki 30  
40-048 Katowice

The publication has been funded by the Labour Fund.  
The publication is free.

Publikacja opłacona ze środków Funduszu Pracy.  
Publikacja udostępniana jest nieodpłatnie.



DG Edukacja i Kultura  
Program „Uczenie się przez całe życie”  
**Leonardo da Vinci**